

Uzasadnienie

Projekt planu ochrony rezerwatu został opracowany na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, z uwzględnieniem art. 20 ust. 1, 2 i 3 tej ustawy. Zakres zrealizowanych prac został dostosowany do zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych rezerwatu. Projekt planu sporządzono uwzględniając treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. poz. 794).

Rezerwat pokrywa się powierzchniowo z obszarem Natura 2000 Puszcza Kozienicka PLH140035 i Ostoja Kozienicka PLB140013. W projekcie planu ochrony nie uwzględniono zakresu planu zadań ochronnych dla tych obszarów, gdyż Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie nr 13 z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Kozienicka PLB140013 (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 3826, z późn. zm.) oraz Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie nr 16 z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Kozienicka PLH140035 (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 3829, z późn. zm.) zostały ustanowione dla nich plany zadań ochronnych. Zgodnie z przepisem art. 20 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody w planie ochrony rezerwatu przyrody pokrywającego się w całości lub w części z obszarem Natura 2000 nie uwzględnia się zakresu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, jeżeli dla obszaru tego ustanowiono plan zadań ochronnych.

W rezerwacie nie wyznacza się obszarów, na których można prowadzić działalność wytwórczą, handlową i rolniczą, wykonywać polowania oraz miejsc wprowadzania psów, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 4, 11 i 16 ustawy o ochronie przyrody.

W rezerwacie nie wskazuje się obszarów ochrony ścisłej i krajobrazowej, o której mowa w art. 20 ust. 3 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody.

Rezerwatu nie udostępnia się dla celów edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, amatorskiego połowu ryb i rybactwa, o których mowa w art. 20 ust. 3 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody.

W zarządzeniu nie wskazano obszarów, ani miejsc udostępnianych dla badań naukowych. Mając na uwadze dbałość o zachowanie celu ochrony rezerwatu przyrody we właściwym stanie, udostępnianie rezerwatu w celu prowadzenia badań naukowych może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 24 i ust. 5 ustawy o ochronie

przyrody. Uzyskanie indywidualnej zgody na prowadzenie tego typu czynności gwarantuje z jednej strony nadzór nad ich rodzajem i metodyką zabezpieczając z drugiej strony rezerwat przed negatywnym oddziaływaniem realizowanych prac, czy też przed wykonywaniem prac badawczych, których tematyka nie wymaga ingerencji w ekosystem rezerwatu. Szeroki zakres i tematyka badań naukowych sprawia, że pełną kontrolę nad ich wpływem na rezerwat można zachować tylko poprzez rozpatrzenie indywidualnego wniosku. Nie występuje natomiast możliwość precyzyjnego zdefiniowania w planie ochrony dla wszystkich rodzajów badań jednego sposobu postępowania, który minimalizowałby ich negatywny wpływ na rezerwat.

Status prawny rezerwatu został określony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 10 kwietnia 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody Źródło Królewskie (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 3977). Celem ochrony jest zachowanie rzadkich na terenie Puszczy Kozienickiej grądów wysokich ze starodrzewem dębowym i łęgów olszowo-jesionowych z bagnami nad rzeką Zagożdżonką.

Krajobraz rezerwatu reprezentuje krajobraz leśny o istotnych cechach naturalności i znacznej atrakcyjności wizualnej. Fragmenty starodrzewi oraz otwarte tereny doliny stanowią wnętrza krajobrazowe o wysokich walorach, skraje lasu i szuwarów wzdłuż doliny Zagożdżonki stanowią bardzo atrakcyjne ciągi i osie widokowe. Brak tu elementów dysharmonijnych, krajobraz nie podlega istotnym przemianom i nie istnieją zagrożenia mogące mieć wpływ na jego atrakcyjność. Istniejąca infrastruktura ścieżki przyrodniczej dobrze wpisuje się w krajobraz obiektu.

Na terenie rezerwatu infrastruktura techniczna jest silnie rozwinięta. Jest to spowodowane bezpośrednią działalnością człowieka, związaną z wykorzystaniem tego terenu na cele turystyczne i rekreacyjne. Najbardziej widocznymi w terenie elementami infrastruktury jest ścieżka dydaktyczna poprowadzona na lewym brzegu rzeki na terenie Nadleśnictwa Kozienice. W granicach rezerwatu znajduje się część ścieżki obejmującej łącznie 13 przystanków z tablicami na łącznej długości ok. 3 km. Składają się na nie drewniane pomosty o długości ok. 0,5 km, 6 przystanków z tablicami edukacyjnymi, zadaszona wiata obserwacyjna oraz stojące na pomostach ławki. Działania podjęte w celu utworzenia i utrzymania ścieżki dydaktycznej na odpowiednim poziomie dydaktycznym i w odpowiednim stanie technicznym należy ocenić pozytywnie. Rezerwat jest miejscem masowo odwiedzanym przez okolicznych mieszkańców i turystów. Przygotowanie odpowiedniej infrastruktury przyczyniło się niewątpliwie do skanalizowania rosnącego ruchu turystycznego i zabezpieczenia rezerwatu przez zadeptaniem.

Rezerwat „Źródło Królewskie” położony jest na terenie województwa mazowieckiego, na pograniczu dwóch nadleśnictw RDLP w Radomiu: Nadleśnictwa Kozienice, obręb Zagożdżon oraz Nadleśnictwa Zwolen, obręb Garbatka w gminie Pionki. Granicę między tymi Nadleśnictwami na obszarze rezerwatu stanowi rzeka Zagożdżonka. Omawiany obiekt znajduje się w granicach Kozienickiego Parku Krajobrazowego i Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Puszczy Kozienickiej”.

Przez teren rezerwatu przepływa rzeka Zagożdżonka, będąca lewym dopływem Wisły. Rzeka ta silnie meandrując płynie z południowego zachodu na północny wschód tworząc dolinę. Na terenie rezerwatu zlokalizowanych jest również kilka źródeł o dość dużej wydajności, które zasilają rzekę. Ekosystemy leśne stanowią 78% powierzchni rezerwatu. Pozostałą część zajmują nieleśne ekosystemy łąkowe oraz bagienne. Powierzchnia leśna zalesiona zajmuje w rezerwacie ponad 20 ha. Panującymi gatunkami w rezerwacie są olsza, dąb i sosna. Dąb jest gatunkiem panującym w 3 wydzieleniach, lecz tworzone przez niego drzewostany zajmują największą powierzchnię ponad 11 ha. Drugim pod względem udziału powierzchniowego gatunkiem panującym jest olsza, zdominowane przez ten gatunek drzewostany występują w 6 wydzieleniach, na łącznej powierzchni przekraczającej 10 ha. W jednym wydzieleniu, na powierzchni około 1 ha gatunkiem panującym jest sosna. Drzewostany dębowe reprezentują VIII i IX klasę wieku i budują przede wszystkim lasy grądowe na wyższych terasach doliny Zagożdżonki. Oprócz dębu występują tu również grab, jawor i brzoza. Drugim gatunkiem, który tworzy drzewostany rezerwatu jest olsza. Jako gatunek budujący lite, jednogatunkowe drzewostany występuje w V i IV klasie wieku. Tworzy pas lasów łęgowych wzdłuż rzeki Zagożdżonki.

Rozmieszczenie roślinności wskazuje na to, że na terenie rezerwatu występuje dość naturalny układ zbiorowisk roślinnych. W większości wykształcają się one zgodnie z podłożem i potencjałem siedliska. Pojawiają się jednak płyty różniące się stanem zachowania oraz składem gatunkowym i fizjonomią zbiorowisk, gdyż część z nich jest przekształcona. Zaznacza się jednak dość duża różnorodność fitocenoz, które tworzą swoistą mozaikę. W dolinie rzeki występuje typowy układ siedlisk ułożonych wzdłuż jej krawędzi. Na terasie zalewowej wykształcają się zbiorowiska nieleśne, głównie szuwarowe, a także wilgotne łąki, które przyjmują układ pasowy. Opisane zbiorowiska są w zaawansowanym stadium sukcesji roślinności zachodzącej na dawnych, obecnie porzuconych i nieużytkowanych od kilkudziesięciu lat łąkach. Dalej od rzeki, występują łąki jesionowo-olszowe, które w chwili obecnej cechuje wysoki poziom wód powierzchniowych. Powoduje to mocne zabagnienie i wkraczanie gatunków szuwarowych, natomiast w miejscach o niższym poziomie wód skład gatunkowy i fizjonomia zbiorowisk jest typowa dla łągów. Stan tych lasów jest w dynamicznej równowadze, w zależności od poziomu wód ich fizjonomia będzie się zmieniać, jest to jednak proces naturalny, a

fluktuacje, jakie zachodzą mieszczą się w zakresie plastyczności fitocenozy. W miejscach przejściowych pomiędzy szuwarami, a łągiem występują niewielkie płaty ziołorośli, tworzone przez gatunki pnączy oraz wysokich bylin. Natomiast powyżej dna doliny, na wysoczyznach wykształcają się zbiorowiska leśne. Na podłożu bardziej żyznym występują grądy subkontynentalne, a na mniej żyznych kontynentalny bór mieszany. Obecne są również małe płaty olsu torfowcowego z dużym udziałem torfowca nastroszonego. Część płatów fitocenz leśnych jest w fazie przejściowej, pomiędzy przekształconymi, a zgodnymi z siedliskiem zbiorowiskami. Należy się spodziewać, że przy braku negatywnych, antropogenicznych wpływów w przyszłości, szata roślinna odnowi się w zgodzie z występującym siedliskiem.

Jedynym czynnikiem, którego oddziaływanie może negatywnie wpłynąć na stan środowiska rezerwatu i w konsekwencji zagrozić trwałości jego przedmiotów ochrony są zagrożenia antropogeniczne związane z masową penetracją jego wnętrza przez ludzi. Związane jest to z presją rekreacyjną i turystyczną. Jest to zagrożenie rzeczywiste powodujące kilka zasadniczych negatywnych zjawisk: płoszenie zwierząt, zaśmiecanie powierzchni rezerwatu, niszczenie wierzchniej warstwy gleb i wydeptywanie runa, bezpośrednie niszczenie rzadkich gatunków roślin. Wpływ ten zaznacza się wyraźnie na prawym brzegu rzeki, gdzie brak jest infrastruktury ukierunkowującej zwiedzających. Istotnym zagrożeniem wewnętrznym jest sukcesja roślinności na dawnych łąkach, obecnie zbiorowiskach szuwarowych w dolinie rzeki. Nieużytkowane kośnie w ciągu kilkunastu najbliższych lat ulegną sukcesji drzew i krzewów przekształcając się w zarośla, a następnie lasy łąkowe. Taki kierunek ochrony jest możliwy do zaakceptowania, a nawet, w kontekście celu ochrony rezerwatu, wskazany, jednak z uwagi na dydaktyczny charakter obiektu, niewielką powierzchnię podmokłych siedlisk otwartych w Puszczy, a także występowanie gatunków chronionych i zagrożonych, między innymi poczwarówki zwężonej, tendencję tę należy zakwalifikować, jako zagrożenie i przynajmniej w części obiektu utrzymywać otwarty charakter siedliska.

Zakłada się, że realizacja planu będzie miała pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze rezerwatu. Istotny będzie także wpływ na tereny sąsiednie, skuteczna ochrona przyrody rezerwatu będzie skutkowałą utrzymaniem właściwego stanu lub poprawą wartości wskaźników oceny stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków Natura 2000.

Z dokumentów planistycznych na terenie rezerwatu obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pionki uchwalone uchwałą XLII/259/2014 Rady Gminy Pionki z dnia 2 września 2014 r. Studium nie wprowadza zagospodarowania mogącego stanowić zagrożenie dla rezerwatu przyrody.

Rezerwat położony jest w granicach dużego kompleksu leśnego zarządzanego przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, stanowiącego swojego rodzaju otulinę chroniącą go przed zagrożeniami zewnętrznymi. W związku z brakiem zagrożenia utraty trwałości otaczających rezerwat lasów, nie określono w stosunku do nich wskazań do dokumentów planistycznych.

W ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych, celem zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie:

1) podał do publicznej wiadomości, poprzez wywieszenie informacji o przystąpieniu do sporządzania projektu planu ochrony oraz wyłożeniu w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie dokumentacji przygotowanej na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony i projektu planu ochrony:

a) w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i na stronach internetowych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie,

b) w siedzibie Urzędu Gminy,

c) w siedzibie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe,

d) w lokalnej gazecie.

W ramach przeprowadzonego postępowania z udziałem społeczeństwa wnioski i uwagi do wyłożonego projektu planu ochrony wnieśli:

1. Nadleśnictwo Kozienice.

- 1) *W załączniku nr 3 do projektu Zarządzenia wprowadzającego Plan Ochrony została zawarta „identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla rezerwatu”. Lista zagrożeń dotyczy jedynie przedmiotów ochrony zainwentaryzowanych w PZO Obszarów Natura 2000 (siedlisk i gatunków chronionych), w których granicach rezerwat się zawiera. Brak jest natomiast odniesienia się do występujących zagrożeń dla głównego celu ochrony, dla którego rezerwat został powołany, tj. ochrony lasów liściastych i mieszanych z panującymi gatunkami Db i Ol na poszczególnych siedliskach. Skoncentrowanie uwagi projektanta na elementach będących przedmiotami ochrony w Obszarach Natura 2000 (które szczegółowo zostały zawarte w PZO Obszarów), a zignorowanie głównego celu ochrony w rezerwacie, jakim jest zachowanie drzewostanów (warunkujące jednocześnie zachowanie opisanych przedmiotów ochrony, tj. siedlisk i gatunków), jest w opinii Nadleśnictwa, podstawowym błędem rzutującym w*

konsekwencji na jakość i wartość merytoryczną Projektu. W części rezerwatu położonej na terenie Nadleśnictwa Kozienice występują d-stany Ol, gdzie należy zauważyć całkowity brak odnowień naturalnych olchy (miejsce po wypadających drzew zajmowane jest głównie przez krzewy- np.; czeremchę). Duże straty w d-stanie powodują też pojawiające się notorycznie w ostatnich latach podtopienia d-stanu – w terenie bezpośrednio przyległym do rzeki jest to przyczyną osłabiania i uszkodzeń drzew oraz masowych wypadów. Zagrożenie to nie zostało zidentyfikowane w Projekcie.

Na terenie rezerwatu wyróżniono dwa siedliskowe typy lasu: las mieszany świeży oraz ols. Jednym z celów wyznaczonych dla rezerwatu, jest zachowanie rzadkich na terenie Puszczy Kozienickiej łągów olszowo-jesionowych z bagnami nad rzeką Zagożdżonką. Wymaga to zachowania naturalnych warunków wodnych, w tym naturalnego charakteru rzeki, doliny i źródeł, oraz zasilania źródeł wodami podziemnymi. Łęgi występują na terasie zalewowej na obu brzegach rzeki Zagożdżonki. W wyniku wysokiego poziomu wody, która często stagnuje, fizjonomia oraz skład gatunkowy zbiorowiska miejscami nawiązuje do olsu. Przeprowadzone na potrzeby sporządzenia projektu planu inwentaryzacji wykazały, że w rezerwacie panują właściwe warunki przyrodnicze, dzięki czemu działalność człowieka może być w nim ograniczona do minimum. Przyjęta koncepcja ochrony zakłada pierwszeństwo dla naturalnych procesów bez przesądzenia o formie ochrony na przyszłość. Założoną rolą tego działania, jest utrzymanie rezerwatu, jako miejsca, w którym część siedlisk Puszczy Kozienickiej będzie chroniona wraz z zachodzącymi w nich naturalnymi procesami tj. będzie kształtowana przez naturalne procesy przy minimalnej ingerencji człowieka. Rezerwat będzie mógł pełnić funkcję swojego rodzaju skali porównawczej pomiędzy drzewostanami kształtowanymi przez gospodarkę leśną i naturalne procesy. Ochrona czynna o charakterze stabilizacyjnym będzie polegać na prowadzeniu w ograniczonym zakresie zabiegów pielęgnacyjnych, przy założeniu, że działalność człowieka powinna zostać tutaj ograniczona do niezbędnego minimum i polegać na prowadzeniu zabiegów jedynie tam, gdzie jest to konieczne. Ochrona o charakterze zachowawczym będzie polegać na wyłączeniu rezerwatu z ingerencji człowieka i zaprzestaniu działań ochronnych na czas obowiązywania planu ochrony, tak by dać pierwszeństwo procesom naturalnym, zachodzącym w przyrodzie. Założono, że istnieje jednak możliwość zmiany sposobu postępowania w każdym momencie, gdy będzie wymagała tego niekorzystna sytuacja, trudna obecnie do przewidzenia (wystąpienie zdarzeń wymagające podjęcia działań ochronnych). Zdiagnozowane zagrożenia znajdują swoje odzwierciedlenie w działaniach ochronnych czy też wskazaniach do zagospodarowania przestrzennego;

2) w rozdziale 12 Projektu POR zawarto koncepcje ochrony, w tym projekt powiększenia rezerwatu o nowe tereny. Proponowane obszary są już w większości objęte różnymi formami ochrony : użytki

ekologiczne, siedliska przyrodnicze w ramach Obszaru Natura 2000 „Puszcza Kozienicka”, znajdują się w Obszarze Natura 2000 Dyrektywy Ptasiej „Ostoja Kozienicka”, znajdują się w granicach KPK. Dublowanie na tym terenie kolejnej formy ochrony przyrody pozbawione jest merytorycznego sensu. Dotyczy to również włączanie do terenu rezerwatu odcinka rzeki Zagożdżonki w granicach rezerwatu.

Plan ochrony nie jest aktem prawnym, którym można zwiększać powierzchnię rezerwatu. Z tych względów, kwestia ta nie stanowi przedmiotu postępowania prowadzonego w ramach procedowania planu ochrony. Przedstawiony w dokumentacji zapis nie jest wiążący w stosunku do procedury, jaką należy przeprowadzić, niezależnie od planu ochrony, przy zmianie granic rezerwatu;

3) *podobnie zostały pominięte w Projekcie zdania związane z zabezpieczeniem bezpieczeństwa publicznego. Występująca w rezerwacie bardzo duża ilość suchych drzew powoduje, że stanowią one zagrożenie dla ruchu po ścieżce dydaktycznej, a także dla osób poruszających się szlakiem turystycznym. Koniecznym jest zaplanowanie systematycznych przeglądów takich terenów oraz wycinanie drzew mogących stanowić potencjalne zagrożenia- ze względu na bardzo dużą ilość turystów odwiedzających rezerwat zdania takie mają w wypadku tego rezerwatu znaczenie priorytetowe.*

Na terenie rezerwatu przyrody obowiązują zakazy, które zostały zdefiniowane w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, jako zamknięty katalog zakazów. Ustawodawca uchwalając ten przepis wskazał równolegle, poprzez art. 15 ust. 2 tej ustawy, że pomimo wielkiej wagi, jaką należy przywiązywać do kwestii ochrony przyrody, to jednak w pewnych sytuacjach, takich jak prowadzenie akcji ratowniczej bądź podejmowanie działań mających na celu utrzymanie terenu w stanie niezagrażającym bezpieczeństwu, konieczne jest wysunięcie na pierwszy plan ochrony ludzi, w szczególności ich zdrowia i życia czy też mienia. W chwili zaistnienia na obszarze rezerwatu sytuacji, która stwarza zagrożenie dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi, zwolnienie od obowiązujących zakazów wynika bezpośrednio z art. 15 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody i nie wymaga konkretyzacji w żadnej innej formie. Należy zatem uznać, że utrzymywanie bezpieczeństwa użytkowników szlaków turystycznych jest dopuszczone bezpośrednio przez ustawę o ochronie przyrody i nie może być normowane planem ochrony. Wprowadzenie w planie ochrony przepisu dotyczącego działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym stanowiłoby wykroczenie poza ramy ustawowego upoważnienia, czyniąc z mocy prawa takie zarządzenie nieważnym;

4) *załącznik nr 9 do Projektu zawiera mapę obszarów udostępnionych dla celów naukowych edukacyjnych i turystycznych, w tym z naniesieniem przebiegu turystycznego szlaku rowerowego*

przebiegającego przez teren rezerwatu. W Projekcie zawarto również działanie związane z zabezpieczeniem terenu rezerwatu przed presją turystów polegające na budowie barier drewnianych – sens wykonania tego działań budzi uzasadnione wątpliwości. Bardziej zasadnym (z wielu względów) wydaje się wskazanie konieczności weryfikacji przebiegu trasy przedmiotowego szlaku i wyznaczenie jej poza terenem rezerwatu.

Planem ochrony nie można przesądzać o sposobie udostępnienia rezerwatu, gdyż zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody nie ma umocowania prawnego wyznaczanie tym aktem prawnym szlaków czy też ścieżek dopuszczonych do ruchu rowerów w rezerwacie. Zgodnie z zarządzeniem nr 7 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 4 kwietnia 2011 r. w sprawie wyznaczenia na terenie rezerwatu przyrody Źródło Królewskie szlaków, w rezerwacie wyznaczono szlaki dopuszczone do ruchu pieszego. W sporządzonej na potrzeby planu ochrony dokumentacji zaproponowano wstępnie utrzymanie aktualnej formy udostępnienia rezerwatu, tj. przebiegającej przez rezerwat ścieżki dydaktycznej. Mając na względzie, że jest on nieprzystosowany do zwiększenia intensywności ruchu turystycznego, a przystosowanie go w tym kierunku doprowadziłoby do znacznego przekształcenia tego niewielkiego obiektu chronionego, nie przewiduje się na chwilę obecną wprowadzenia na teren rezerwatu odstępstwa od zakazu ruchu rowerowego. Plan ochrony zakłada realizację dwóch działań tj. rozebranie kładki łączącej udostępniony brzeg rzeki z nieudostępnionym oraz wybudowanie bariery utrudniającej zejście z wyznaczonego szlaku, mających na celu eliminację lub ograniczenie zagrożenia, jakim jest niekontrolowany wzrost presji turystycznej i rekreacyjnej;

5) Załącznik nr 10 do projektu zawiera Mapę ustaleń i wskazań z oznaczeniem projektowanej otuliny rezerwatu. Nadmienić należy, że teren rezerwatu otaczają drzewostany gospodarcze Nadleśnictwa Kozienice i Zwoleń objęte już licznymi formami ochrony przyrody : Kozienicki Park Krajobrazowy, Obszary Natura 2000 : Puszcza Kozienicka i Ostoja Kozienicka. Dlatego w opinii Nadleśnictwa, brak jest tutaj jakichkolwiek przesłanek, potrzeb i merytorycznych podstaw do projektowania otuliny(jest to nadinterpretacją ze strony Projektanta).

Plan ochrony nie jest aktem prawnym, którym można wyznaczyć otulinę rezerwatu i z tych względów nie stanowi ona przedmiotu postępowania prowadzonego w ramach jego procedowania. Wskazany w uwadze zapis dotyczy wskazań do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W związku z brakiem zagrożenia utraty trwałości otaczających rezerwat lasów, odstąpiono od określania w stosunku do nich wskazań do dokumentów planistycznych (rezerwat położony jest w granicach dużego kompleksu leśnego zarządzanego przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, stanowiącego swojego rodzaju otulinę chroniącą go przed zagrożeniami zewnętrznymi);

- 6) *Oparcie Projektu na przestarzałych opracowaniach wykonywanych przez KRAMEKO budzi uzasadnione wątpliwości (ze względu na ich wadliwość, plany ochrony wykonane przez KRAMEKO nie zostały wykorzystane).*

Projekt planu ochrony nie został oparty na wymienionym w uwadze opracowaniu, gdyż na jego potrzeby sporządzono nową dokumentację, w oparciu o przeprowadzone prace terenowe i kameralne. Wymienione opracowanie zostało wykorzystane przy sporządzaniu projektu planu ochrony;

- 7) *W zawartych w Projekcie POR zestawieniach dotyczących drewna martwego, nie ujęto informacji ilościowych (nie podano ilości drewna martwego na jednostce powierzchni, bądź w poszczególnych wydzielenia rezerwatowych).*

Poprawiono dokumentację podając ilość martwego drewna w rozbiu na jednostkę powierzchni;

- 8) *Zaplanowane koszty działań są nieprecyzyjne (brak informacji czy dotyczą działań w poszczególnych latach, czy są kosztami corocznymi), w tym brak zaplanowania źródeł finansowania planowanych działań.*

Koszt działań ochronnych będzie finansowany z różnych źródeł i nie ma podstaw do ich definiowania w treści planu ochrony. Przewidziane do poniesienia koszty ogółem realizacji planu ochronnych zostały w dokumentacji rozbite na poszczególne działania ochronne;

- 9) *w przedmiotowych projektach zarządzeń zostały zmodyfikowane cele ochrony poszczególnych rezerwatów w stosunku do celów ochrony jakie ustanowiono na etapie ich tworzenia. Nadleśnictwo nie podejmuje się jednak polemiki w tym zakresie i nie wnosi zastrzeżeń do obecnie sformułowanych celów ochrony.*

Plan ochrony nie zmienia celu ochrony rezerwatu określonego zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska W Warszawie z dnia 10 kwietnia 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody Brzeźniczka (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 3951), a zaplanowane w nim działania ukierunkowane są na jego utrzymanie. Wskazać ponadto należy, że ustawodawca nie przyznał upoważnienia do zmiany celu ochrony rezerwatu planem ochrony;

- 10) *w opinii Nadleśnictwa uzupełnienia wymaga załącznik nr 2 dotyczący zaplanowanych działań ochronnych na obszarach ochrony czynnej poszczególnych rezerwatów. W przedmiotowym załączniku brak jest sprecyzowania, kto ma wykonywać przedmiotowe działania ochronne oraz sposobów sfinansowania ich wykonania. Zauważamy również pewną niekonsekwencję planowania, gdyż część zapisów zawartych w załączniku nr 1 dotyczących sposobów eliminacji zagrożeń lub ich ograniczenia oraz ich skutków, nie znalazło przełożenia na zaplanowane*

działania ochronne opisane w załączniku nr 2. Ponadto w naszej opinii zakres zaplanowanych działań ochronnych z zakresu hodowli lasu tj. zabiegów o charakterze czyszczeń późnych i trzebieży, nie jest adekwatny do potrzeb drzewostanów w poszczególnych rezerwatach.

W związku z tym, że plan ochrony nie obejmuje zakresu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 nie ma podstaw do podawania w nim informacji o podmiotach odpowiedzialnych za wykonanie działań ochronnych. Koszt działań ochronnych będzie finansowany z różnych źródeł i nie ma podstaw do ich definiowania w treści planu ochrony. Przeprowadzone na potrzeby sporządzenia projektu planu inwentaryzacje wykazały, że w rezerwacie panują właściwe warunki przyrodnicze, dzięki czemu działalność człowieka może być w nim ograniczona do minimum. Przyjęta koncepcja ochrony zakłada pierwszeństwo dla naturalnych procesów bez przesądzania o formie ochrony na przyszłość. Założoną rolą tego działania jest utrzymanie rezerwatu, jako miejsca, w którym część siedlisk Puszczy Kozienskiej będzie chroniona wraz z zachodzącymi w nich naturalnymi procesami tj. będzie kształtowana przez naturalne procesy przy minimalnej ingerencji człowieka. Rezerwat będzie mógł pełnić funkcję swojego rodzaju skali porównawczej pomiędzy drzewostanami kształtowanymi przez gospodarkę leśną i naturalne procesy. Ochrona czynna o charakterze stabilizacyjnym będzie polegać na prowadzeniu w ograniczonym zakresie zabiegów pielęgnacyjnych, przy założeniu, że działalność człowieka powinna zostać tutaj ograniczona do niezbędnego minimum i polegać na prowadzeniu zabiegów jedynie tam, gdzie jest to konieczne. Ochrona o charakterze zachowawczym będzie polegać na wyłączeniu rezerwatu z ingerencji człowieka i zaprzestaniu działań ochronnych na czas obowiązywania planu ochrony, tak by dać pierwszeństwo procesom naturalnym, zachodzącym w przyrodzie. Założono, że istnieje jednak możliwość zmiany sposobu postępowania w każdym momencie, gdy będzie wymagała tego niekorzystna sytuacja, trudna obecnie do przewidzenia (wystąpienie zdarzeń wymagające podjęcia działań ochronnych). Zdiagnozowane zagrożenia znajdują swoje odzwierciedlenie w działaniach ochronnych czy też wskazaniach do zagospodarowania przestrzennego;

11) brak odniesienia się do zagadnień związanych z ochroną przeciwpożarową. Drzewostany w rezerwatach podobnie jak cały teren Nadleśnictwa Kozienskie znajdują się w I strefie zagrożenia pożarowego (najwyższy stopień zagrożenia), stąd aspekt zagrożeń pożarowych jest sprawą priorytetową.

Na terenie rezerwatu przyrody obowiązują zakazy, które zostały zdefiniowane w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, jako zamknięty katalog zakazów. Ustawodawca uchwalając ten przepis wskazał równolegle, poprzez art. 15 ust. 2 tej ustawy, że pomimo wielkiej wagi, jaką należy przywiązywać do kwestii ochrony przyrody, to jednak w pewnych sytuacjach, takich jak prowadzenie akcji ratowniczej bądź podejmowanie działań mających na celu utrzymanie terenu w stanie niezagrażającym

bezpieczeństwu, konieczne jest wysunięcie na plan pierwszy ochrony ludzi, w szczególności ich zdrowia i życia czy też mienia. W chwili zaistnienia na obszarze rezerwatu sytuacji, która stwarza zagrożenie dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi, zwolnienie od obowiązujących zakazów wynika bezpośrednio z art. 15 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody i nie wymaga konkretyzacji w żadnej innej formie. Pożary lasów, ze względu na swe niespodziewane powstanie i szybkie rozprzestrzenianie się, mogą stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia wielu osób oraz mogą zagrażać mieniu w wielkich rozmiarach. Przeciwdziałanie powstaniu pożaru czy też podejmowanie działań ratowniczych w sytuacji powstania pożaru lasu są, w rozumieniu art. 163 § 1 ustawy Kodeks Karny, czynnościami związanym z bezpieczeństwem powszechnym. Z chwilą zajścia sytuacji bezpośredniego zagrożenia pożarowego, utrzymanie dróg przeciwpożarowych ma istotne znaczenie dla zapewnienia właściwego bezpieczeństwa powszechnego. Z tych względów wprowadzenie w planie ochrony regulacji dotyczących działań przeciwpożarowych stanowiłoby wykroczenie poza ramy ustawowego upoważnienia, czyniąc z mocy prawa takie zarządzenie nieważnym;

12) brak jest odniesień do stanu sanitarnego (zdrowotnego) drzewostanów, w tym w szczególności w rezerwatach gdzie zachowanie drzewostanów pozostało celem ochrony. Drzewostany w rezerwatach podobnie jak inne drzewostany na terenie Nadleśnictwa, w ostatnich latach są nękane przez różne czynniki szkodo twórcze, w tym abiotyczne: huragany, susze, podtopienia. Biotyczne: gradacje występowania chrabąszczy oraz kornika ostro zębego, szkodniki wtórne jodły i dębu, patogeny grzybowe: zamieranie dębu i jesionu, organizmy pasożytnicze, jemiola i wiele innych. W 20 – letniej perspektywie należy przewidywać, że stan sanitarny może się znacznie pogorszyć, stąd wskazane jest identyfikowanie potencjalnych zagrożeń w trakcie planowania działań ochronnych z zakresu hodowli i ochrony lasu, które mogłyby ograniczyć niekorzystne procesy zachodzące w drzewostanach rezerwatu.

Ryzyko wystąpienia i skala zagrożenia ze strony czynników abiotycznych i biotycznych jest niezwykle trudna do przewidzenia, ze względu na ich niewielką przewidywalność i trudność w ocenie rozmiarów, w jakich mogą one wystąpić. W szczególności lasy narażone są na działanie coraz częściej zdarzających się w ostatnich latach ekstremalnych zjawisk atmosferycznych, głównie wiatrów, których wystąpienie jest nie do przewidzenia w danym roku. Z tych względów, zjawisko zagrożenia ze strony czynników naturalnych np.: owady czy wiatry nie posiada przymiotu faktycznej, rzeczywistej możliwości jej powstania, lecz tylko abstrakcyjnej możliwości wystąpienia takiej sytuacji w nieokreślonej przyszłości i w nieokreślonym rozmiarze. Przeprowadzenie oceny wpływu danego zjawiska na rezerwat, a co za tym idzie określenie działań zapobiegających skutkom, jakie może ono nieść za sobą, możliwe jest przy znanych jego rozmiarach, miejscu wystąpienia itp. Nie można rozpoznać uciążliwości zjawiska bez

jednoznacznego sprecyzowania tego pojęcia, poprzez określenie choćby minimalnych rzeczywistych parametrów w tym zakresie. Konstruowanie planu ochrony, będącego aktem prawa miejscowego, wyłącznie na podstawie ogólnych przypuszczeń, mogłoby doprowadzić do wydania błędnych przepisów prawa, które w skrajnych przypadkach mogłyby negatywnie wpływać na ochronę przyrody rezerwatu. W związku z powyższym, wskazanych w uwadze czynników, których już samo powstanie oraz zakres są trudne do przewidzenia, nie ujęto w samym zarządzeniu, a opisano je w sporządzonej na jego potrzeby dokumentacji. Zwrócić w tym miejscu należy również uwagę, na konstrukcję przepisów ustawy o ochronie przyrody i wydanego do tej ustawy aktu wykonawczego regulujących zasady opracowywania planu ochrony rezerwatu przyrody. Sporządzając ten dokument identyfikuje się i ocenia istniejące oraz potencjalne zagrożenia wewnętrzne i zewnętrzne. Zagrożenia ocenia się w odniesieniu do całości przyrody oraz poszczególnych jej składników, biorąc pod uwagę ich wpływ w szczególności na naturalne procesy przyrodnicze, siedliska przyrodnicze, ekosystemy, siedliska oraz populacje roślin, zwierząt lub grzybów czy też różnorodność ekosystemów. Prawodawca konstruując przepisy prawa w takiej formie, zawęził zakres niezbędnych do wykonania prac oraz przepisów definiowanych w planie ochrony, do czynności, których zakres jest mierzalny, tj. daje się zidentyfikować na tyle dokładnie, że w oparciu o pozyskane dane możliwe jest określenie sposobu wykonania czynności, aby zminimalizować lub wyeliminować negatywne następstwa danego zjawiska. Istotną kwestią mającą wpływ na planowanie działań w rezerwacie, jest ocena występujących zaburzeń w naturalnym jego układzie, dająca odpowiedź czy stanowią one zagrożenie dla ekosystemu rezerwatu. Może okazać się, że z uwagi na zróżnicowane, bogate i w miarę naturalne środowisko rezerwatu, dany czynnik naturalny nie będzie ujemnie wpływać na jego przyrodę. W wielu przypadkach stanowią one bowiem niezbędny element funkcjonowania ekosystemów. Należy również wskazać, że przepisy planu ochrony nie wykluczają, w sytuacji powstania zagrożenia dla walorów przyrodniczych rezerwatu, prawa ubiegania się o stosowne zezwolenie wydawane przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w trybie art. 15 ust. 4 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody;

13) *brak odniesienia się do zagadnień związanych z zachowaniem bezpieczeństwa publicznego, w szczególności ma to znaczenie dla rezerwatów, wzdłuż których przebiegają szlaki komunikacyjne (drogi wojewódzkie) o wysokim natężeniu ruchu. Obecność starych drzew występujących na terenie rezerwatu w bezpośrednim sąsiedztwie przedmiotowych dróg, stanowi stałe, śmiertelne, zagrożenie dla uczestników ruchu, co wymaga zaplanowania pilnych rozwiązań systemowych. Mniejszym zakresie, lecz również niezwykle istotnym, przedmiotowa tematyka dotyczy szlaków turystycznych przebiegających przez rezerваты lub występuje infrastruktura turystyczna. Obecność takich obiektów wymaga zwrócenia uwagi na konieczność zachowania bezpieczeństwa*

publicznego. W naszej opinii, powyższa problematyka ma znaczenie priorytetowe i nie może podlegać zaniechaniu.

Na terenie rezerwatu przyrody obowiązują zakazy, które zostały zdefiniowane w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, jako zamknięty katalog zakazów. Ustawodawca uchwalając ten przepis wskazał równolegle, poprzez art. 15 ust. 2 tej ustawy, że pomimo wielkiej wagi, jaką należy przywiązywać do kwestii ochrony przyrody, to jednak w pewnych sytuacjach, takich jak prowadzenie akcji ratowniczej bądź podejmowanie działań mających na celu utrzymanie terenu w stanie niezagrażającym bezpieczeństwu, konieczne jest wysunięcie na plan pierwszy ochrony ludzi, w szczególności ich zdrowia i życia czy też mienia. W chwili zaistnienia na obszarze rezerwatu sytuacji, która stwarza zagrożenie dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi, zwolnienie od obowiązujących zakazów wynika bezpośrednio z art. 15 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody i nie wymaga konkretyzacji w żadnej innej formie. Należy zatem uznać, że utrzymywanie bezpieczeństwa użytkowników dróg biegnących wzdłuż rezerwatu, czy też szlaków turystycznych jest dopuszczone bezpośrednio przez ustawę o ochronie przyrody i nie może być normowane planem ochrony. Wprowadzenie w planie ochrony przepisu dotyczącego działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym stanowiłoby wykroczenie poza ramy ustawowego upoważnienia, czyniąc z mocy prawa takie zarządzenie nieważnym;

14) brak odniesienia się do problematyki neofituzacji i występowania gatunków obcych na terenie rezerwatu, a także brak analizy zgodności zapisów z obowiązującym PZO dla obszarów Natura 2000, w których rezerwaty się znajdują.

Flora omawianego obszaru charakteryzuje się stosunkowo wysokim stopniem naturalności, gatunki synantropijne występują w bardzo niedużych ilościach, głównie przy granicach rezerwatu. Natomiast nie odnotowano żadnych gatunków inwazyjnych poza niecierpkim drobnokwiatowym, który nie osiąga dużej liczebności. Pojawia się on głównie w lukach, miejscach prześwietlonych oraz na powierzchniach gdzie w drzewostanie dużym udziałem cechuje się sosna zwyczajna.

2. Nadleśnictwo Zwoleń.

1) Nie opisano sposobów osiągnięcia celów działań ochronnych (załącznik nr 5), należy wykreślić nadleśnictwo z podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie działań ochronnych (utrzymanie otwartego charakteru zbiorowisk szuwarowych..., ograniczenie niekontrolowanej penetracji rezerwatu...) lub wprowadzić zapis, że działania będą możliwe po zapewnieniu środków finansowych na dany cel (załącznik nr 6).

W związku z tym, że plan ochrony nie obejmuje zakresu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 nie wprowadzono do niego informacji przewidzianych dla planu zadań ochronnych Natury 2000 o

podmiotach odpowiedzialnych za wykonanie działań ochronnych oraz celach działań ochronnych. Tym niemniej informacje te zostały zawarte w dokumentacji sporządzonej na potrzeby niniejszego planu ochrony;

- 2) *w charakterystyce brak informacji o miąższości drewna martwego na siedliskach przyrodniczych, brak lokalizacji gatunków flory i fauny, w tym chronionych, według podziału administracyjnego LP (np. tab. 11, str. 49), na mapie drzewostanowej - oddz. 60g, brak udziału Ol, błędna numeracja oddziałów (rozdział 5, pkt. 2, str. 18), nie wymieniono wszystkich powierzchni w granicach rezerwatu, np. oddz. 60~c (rozdział 5, pkt. 2, str. 22), błędna powierzchnia rezerwatu (tab. 7, str. 31, tab. 8, str. 32), w opisie wymieniono 3 gatunki roślin chronionych, a w tab. 12 są 4 gatunki, błędny opis poniżej - czosnek niedźwiedzi jest objęty ochroną zgodnie z nowym rozporządzeniem (str. 53), błąd w tab. 19, powinno być „min” i „max” (str. 63), należy wyjaśnić z nadleśnictwem powierzchnie wykonanych zabiegów (rozdział 11, pkt. 3, str. 70), błąd w opisie, niektóre z wymienionych gatunków nie są chronione (rozdział 11, pkt. 3, str. 71), działania ochronne nie mogą być realizowane ze środków nadleśnictwa (str. 78), działania ochronne należy powierzyć innym podmiotom (tab. 25, str. 94).*

Poprawiono dokumentację w zakresie wskazanym w uwadze;

- 3) *brak uzasadnienia do proponowanej otuliny. Brak zapisu o proponowanej przez Nadleśnictwo otulinie, zapis 500 m od granic rezerwatu jest zbyt ogólny.*

Plan ochrony nie jest aktem prawnym, którym można wyznaczyć otulinę rezerwatu i z tych względów nie stanowi ona przedmiotu postępowania prowadzonego w ramach jego procedowania. Wskazany w uwadze zapis dotyczy wskazań do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W związku z brakiem zagrożenia utraty trwałości otaczających rezerwat lasów, odstąpiono od określania w stosunku do nich wskazań do dokumentów planistycznych (rezerwat położony jest w granicach dużego kompleksu leśnego zarządzanego przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, stanowiącego swojego rodzaju otulinę chroniącą go przed zagrożeniami zewnętrznymi);

- 4) *brak wskazań podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie oznakowania, sprzątnięcia rezerwatu, koszenia powierzchni, gdzie występują zbiorowiska szuwarowe, monitoring itd., co z finansowaniem tych zadań.*

Plan ochrony nie obejmuje zakresu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, tym samym nie ma podstaw do podawania w nim informacji o podmiotach odpowiedzialnych za wykonanie działań ochronnych. Koszt działań ochronnych będzie finansowany z różnych źródeł i nie ma podstaw do ich definiowania w treści planu ochrony;

- 5) *należy wziąć pod uwagę możliwość remontu/budowy i utrzymania drogi biegnącej przez oddz. 60. 67 używanej przy realizacji zadań gospodarczych, to także na części dojazd pożarowy.*

Na terenie rezerwatu przyrody obowiązują zakazy, które zostały zdefiniowane w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, jako zamknięty katalog zakazów. Ustawodawca uchwalając ten przepis wskazał równolegle, poprzez art. 15 ust. 2 tej ustawy, że pomimo wielkiej wagi, jaką należy przywiązywać do kwestii ochrony przyrody, to jednak w pewnych sytuacjach, takich jak prowadzenie akcji ratowniczej bądź podejmowanie działań mających na celu utrzymanie terenu w stanie niezagrażającym bezpieczeństwu, konieczne jest wysunięcie na pierwszy plan ochrony ludzi, w szczególności ich zdrowia i życia czy też mienia. W chwili zaistnienia na obszarze rezerwatu sytuacji, która stwarza zagrożenie dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi, zwolnienie od obowiązujących zakazów wynika bezpośrednio z art. 15 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody i nie wymaga konkretyzacji w żadnej innej formie. Pożary lasów, ze względu na swe niespodziewane powstanie i szybkie rozprzestrzenianie się, mogą stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia wielu osób oraz mogą zagrażać mieniu w wielkich rozmiarach. Przeciwdziałanie powstaniu pożaru czy też podejmowanie działań ratowniczych w sytuacji powstania pożaru lasu są, w rozumieniu art. 163 § 1 ustawy Kodeks Karny, czynnościami związanym z bezpieczeństwem powszechnym. Z chwilą zajścia sytuacji bezpośredniego zagrożenia pożarowego, utrzymanie dróg przeciwpożarowych ma istotne znaczenie dla zapewnienia właściwego bezpieczeństwa powszechnego. Z tych względów wprowadzenie w planie ochrony regulacji dotyczących działań przeciwpożarowych stanowiłoby wykroczenie poza ramy ustawowego upoważnienia, czyniąc z mocy prawa takie zarządzenie nieważnym;

- 6) *zapisy dotyczące zasobów martwego drewna należy szczegółowo przeanalizować. Z uwagi na postępujący problem z kornikiem ostro zębnym i chrabąszczami w drzewostanach nadleśnictwa zasadne jest wprowadzenie do planów Ochrony stosownych zapisów w tym zakresie – identyfikacja zagrożeń, możliwość ograniczania, itp.*

Ryzyko wystąpienia i skala zagrożenia ze strony czynników abiotycznych i biotycznych jest niezwykle trudna do przewidzenia, ze względu na ich niewielką przewidywalność i trudność w ocenie rozmiarów, w jakich mogą one wystąpić. W szczególności lasy narażone są na działanie coraz częściej zdarzających się w ostatnich latach ekstremalnych zjawisk atmosferycznych, głównie wiatrów, których wystąpienie jest nie do przewidzenia w danym roku. Z tych względów, zjawisko zagrożenia ze strony czynników naturalnych np.: owady czy wiatry nie posiada przymiotu faktycznej, rzeczywistej możliwości jej powstania, lecz tylko abstrakcyjnej możliwości wystąpienia takiej sytuacji w nieokreślonej przyszłości i w nieokreślonym rozmiarze. Przeprowadzenie oceny wpływu danego zjawiska na rezerwat, a co za tym idzie określenie działań zapobiegających skutkom, jakie może ono nieść za sobą, możliwe jest przy

znanych jego rozmiarach, miejscu wystąpienia itp. Nie można rozpoznać uciążliwości zjawiska bez jednoznacznego sprecyzowania tego pojęcia, poprzez określenie choćby minimalnych rzeczywistych parametrów w tym zakresie. Konstruowanie planu ochrony, będącego aktem prawa miejscowego, wyłącznie na podstawie ogólnych przypuszczeń, mogłoby doprowadzić do wydania błędnych przepisów prawa, które w skrajnych przypadkach mogłyby negatywnie wpływać na ochronę przyrody rezerwatu. W związku z powyższym, wskazanych w uwadze czynników, których już samo powstanie oraz zakres są trudne do przewidzenia, nie ujęto w samym zarządzeniu, a opisano je w sporządzonej na jego potrzeby dokumentacji. Zwrócić w tym miejscu należy również uwagę, na konstrukcję przepisów ustawy o ochronie przyrody i wydanego do tej ustawy aktu wykonawczego regulującego zasady opracowywania planu ochrony rezerwatu przyrody. Sporządzając ten dokument identyfikuje się i ocenia istniejące oraz potencjalne zagrożenia wewnętrzne i zewnętrzne. Zagrożenia ocenia się w odniesieniu do całości przyrody oraz poszczególnych jej składników, biorąc pod uwagę ich wpływ w szczególności na naturalne procesy przyrodnicze, siedliska przyrodnicze, ekosystemy, siedliska oraz populacje roślin, zwierząt lub grzybów czy też różnorodność ekosystemów. Prawodawca konstruując przepisy prawa w takiej formie, zawęził zakres niezbędnych do wykonania prac oraz przepisów definiowanych w planie ochrony, do czynności, których zakres jest mierzalny, tj. daje się zidentyfikować na tyle dokładnie, że w oparciu o pozyskane dane możliwe jest określenie sposobu wykonania czynności, aby zminimalizować lub wyeliminować negatywne następstwa danego zjawiska. Istotną kwestią mającą wpływ na planowanie działań w rezerwacie, jest ocena występujących zaburzeń w naturalnym jego układzie, dająca odpowiedź czy stanowią one zagrożenie dla ekosystemu rezerwatu. Może okazać się, że z uwagi na zróżnicowane, bogate i w miarę naturalne środowisko rezerwatu, dany czynnik naturalny nie będzie ujemnie wpływać na jego przyrodę. W wielu przypadkach stanowią one bowiem niezbędny element funkcjonowania ekosystemów. Należy również wskazać, że przepisy planu ochrony nie wykluczają, w sytuacji powstania zagrożenia dla walorów przyrodniczych rezerwatu, prawa ubiegania się o stosowne zezwolenie wydawane przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w trybie art. 15 ust. 4 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody;

3. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Radomiu.

Zapis wprowadzający ustalenia do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W naszej opinii zapis ten jest zbyt ogólny, ponieważ obszar w obrębie 500 m od granic rezerwatu nie stanowi otuliny rezerwatu, a większość rezerwatów przyrody znajduje się w zwartych kompleksach leśnych, gdzie nie ma potrzeby ustanawiania dodatkowego obszaru stanowiącego otulinę i nie podejmuje się działań mogących przyczynić się do zmiany stosunków wodnych w sposób mogący negatywnie wpływać na rezerwat. Ponadto sposób przeznaczenia i użytkowania gruntów w okresie 20 lat, na jaki

ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu, może się zmienić od dotychczasowego, co wynika z bieżących potrzeb gospodarki leśnej oraz zapisów w planie urządzania lasu dla nadleśnictwa. W związku z powyższym w naszej ocenie nie ma podstaw do sztywnego zapisu 500 m od granicy rezerwatu.

Plan ochrony nie jest aktem prawnym, którym można wyznaczyć otulinę rezerwatu i z tych względów nie stanowi ona przedmiotu postępowania prowadzonego w ramach jego procedowania. Wskazany w uwadze zapis dotyczy wskazań do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W związku z brakiem zagrożenia utraty trwałości otaczających rezerwat lasów, odstąpiono od określania w stosunku do nich wskazań do dokumentów planistycznych (rezerwat położony jest w granicach dużego kompleksu leśnego zarządzanego przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, stanowiącego swojego rodzaju otulinę chroniącą go przed zagrożeniami zewnętrznymi). Uwzględniając wniesioną uwagę przeredagowano w tej części treść planu ochrony tj. wymieniono działki ewidencyjne, których przepis ten dotyczy.

Projekt planu ochrony został przesłany Radzie Gminy Pionki, celem zaopiniowania.

Rada Gminy pozytywnie zaopiniowała projekt planu ochrony uchwałą nr XLIV/244/2018 z dnia 21 sierpnia 2018 r.

Projekt zarządzenia został uzgodniony przez Wojewodę Mazowieckiego.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projekt planu ochrony będzie oddziaływał:

- 1) na Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) na właściciela rezerwatu;
- 3) jako powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdują w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją.

3. Konsultacje.

Projekt zarządzenia jako akt prawa miejscowego podlega:

- 1) na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie uzgodnieniu z Wojewodą Mazowieckim;
- 2) na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zaopiniowaniu przez właściwą miejscowo radę gminy;
- 3) na podstawie art. 19 ust. 1 a ustawy o ochronie przyrody procedurze udziału społeczeństwa przewidzianej przez ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie przedmiotowego zarządzenia pociągnie za sobą skutki finansowe dla budżetu państwa w wysokości około 200 000 zł w przeciągu 20 lat obowiązywania planu ochrony, które wynikać będą z realizacji działań ochronnych zaprojektowanych w planie ochrony. Mogą być one finansowane w szczególności ze środków pochodzących z:

- 1) budżetu państwa na zasadach ustalonych przez ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, z późn. zm.);

2) ubiegania się o pozyskanie środków finansowych z Narodowego lub/i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Zapisy w projekcie zarządzenia z uwagi na ograniczony zakres prac jak również realizacja ich na przestrzeni 20 lat nie będą miały znaczącego wpływu na rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Regulacja objęta przedmiotowym zarządzeniem jest objęta prawem UE. Zarządzenie swym zakresem obejmuje: teren objęty ochroną w ramach sieci Natura 2000 specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) na podstawie Dyrektywy Unii Europejskiej 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny Puszcza Kozienicka PLH 140035 oraz dyrektywy Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków, w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000, jako specjalny obszar ochrony ptaków Ostoja Kozienicka PLB 140013. Projekt zarządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.